

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 11g/2019

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 182 din Codul de procedură penală
(*ridicarea provizorie a permisului de conducere*)

CHIȘINĂU

17 ianuarie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 17 ianuarie 2019,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 17 ianuarie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 182 din Codul de procedură penală, ridicată din oficiu de către dl judecător Leonid Turculeț, în dosarul nr. 19-5/2018, pendinte la Judecătoria Cahul, sediul central.
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 17 ianuarie 2019 în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 26 decembrie 2018, un procuror din cadrul Procuraturii Cahul a depus un demers la Judecătoria Cahul, sediul central, prin care a solicitat aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere în privința dlui Vladimir Demeancic, bănuیت că ar fi comis infracțiunea prevăzută de articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal [*refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică*].
4. Prin încheierea din 2 ianuarie 2019, instanța de judecată a ridicat din oficiu excepția de neconstituționalitate a articolului 182 din Codul de procedură penală și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia. Dispozițiile legale contestate reglementează procedura aplicării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere.

B. Legislația pertinentă

5. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 21 Prezumție nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 124 Procuratura

„(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

(2) Atribuțiile Procuraturii sunt exercitate de procurori.

(3) Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.”

6. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 182 Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport

„(1) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport este o măsură preventivă care se aplică persoanelor pentru săvârșirea infracțiunilor în domeniul transporturilor, precum și în cazul utilizării mijlocului de transport la săvârșirea infracțiunii.

(2) În cazul unei infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anulării acestui drept, organul de constatare ridică permisul de conducere până la pronunțarea încheierii judecătorului de instrucție. În acest caz, procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală înaintează, în cel mult 3 zile, judecătorului de instrucție un demers cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport.

(3) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică ca măsură principală sau ca măsură complementară la o altă măsură preventivă și se dispune de către judecătorul de instrucție la demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de instrucție examinează, în cel mult 3 zile de la data depunerii, demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală cu privire la ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, cu emiterea unei încheieri care va conține una dintre următoarele soluții:

a) admiterea demersului și ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport;

b) respingerea demersului și restituirea permisului de conducere titularului.

(5) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică de judecătorul de instrucție pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport.

(6) Termenul executării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se include în termenul de executare a pedepsei de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport sau de anulare a acestui drept.

(7) În cel mult 3 zile de la data pronunțării încheierii, copia acesteia se înmânează procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală și persoanei în a cărei privință a fost pornit proces penal sau se remite acestora în cazul în care nu au fost prezente la ședința de judecare a cauzei penale, faptul expedierii consemnându-se în dosar.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

7. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul a invocat faptul că prevederile articolului 182 din Codul de procedură penală ar obliga procurorii să depună la judecătorul de instrucție demersuri cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere atunci când aceștia conduc sau efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce sau anularea acestui drept. În acest caz s-ar încălca principiul independenței procurorilor, garantat de articolul 124 din Constituție.

8. De asemenea, autorul excepției a susținut că ridicarea provizorie a permisului de conducere echivalează cu începerea executării pedepsei privării de dreptul de a conduce, fapt care ar încălca prezumția de nevinovăție a bănuțului, garantată de articolul 21 din Constituție.

9. În continuare, autorul a menționat că dispozițiile legale contestate nu corespund cerințelor de calitate a legii, pentru că nu reglementează cu suficientă claritate termenul pentru care poate fi dispusă ridicarea provizorie a permisului de conducere, contrar articolului 23 alin. (2) din Constituție. Deși articolul 182 alin. (5) din Codul de procedură penală prevede că ridicarea provizorie a permisului de conducere se aplică de judecător pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport, nu este clar dacă legislatorul a avut în vedere termenul maxim al pedepsei prevăzut de partea generală a Codului penal sau cel prevăzut de partea specială.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată din oficiu de către dl judecător Leonid Turculeț de la Judecătoria Cahul, sediul central. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 182 din Codul de procedură penală, care reglementează condițiile și procedura aplicării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere.

14. Articolul 182 alin. (2) din Cod prevede că, în cazul unei infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept, organul de constatare ridică permisul de conducere până la pronunțarea încheierii judecătorului de instrucție. În acest caz, procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală îi înaintează judecătorului de instrucție, în cel mult 3 zile, un demers cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport. Alineatul (4) al aceluiași articol stabilește că judecătorul de instrucție examinează demersul cu privire la ridicarea provizorie a permisului de conducere și emite o încheiere care va conține una dintre următoarele soluții: (a) admiterea demersului și ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport sau (b) respingerea demersului și restituirea permisului de conducere titularului.

15. Curtea observă că la aplicarea acestei măsuri preventive judecătorul nu se pronunță cu privire la vinovăția sau nevinovăția conducătorului de vehicule. Ridicarea provizorie a permiselor de conducere ale persoanelor bănuite de comiterea unor infracțiuni din domeniul transporturilor (*e.g.* conducerea în stare avansată de ebrietate) pare să urmărească scopul înlăturării de la conducerea mijloacelor de transport a șoferilor periculoși, asigurând astfel siguranța altor participanți la trafic.

16. Sub acest aspect, Curtea Europeană a reținut că retragerea imediată a permiselor de conducere pentru comiterea unor infracțiuni în domeniul transporturilor reprezintă o măsură de urgență și de precauție. Acest fapt justifică aplicarea sa imediată și nimic nu sugerează că scopul acestei măsuri este punitiv. Retragerea unui permis de conducere se deosebește de privarea de dreptul de a conduce, care reprezintă o pedeapsă aplicată de tribunale la sfârșitul procedurilor penale. Doar în acest ultim caz judecătorul se pronunță cu privire la vinovăția persoanei (a se vedea hotărârea Curții Europene în cauza *Escoubet v. Belgia*, 28 octombrie 1999, § 37).

17. Astfel, având în vedere faptul că măsura de ridicare provizorie a permisului de conducere urmărește doar un scop preventiv și nu unul punitiv, precum și faptul că la aplicarea acestei măsuri judecătorul nu se pronunță în privința vinovăției persoanei, Curtea nu poate reține, în acest caz, incidența articolului 21 din Constituție, care garantează prezumția de nevinovăție.

18. În acest context, stabilirea prin prevederile contestate a obligației de a depune demersuri cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere echivalează cu necesitatea menținerii siguranței circulației pe drumurile publice. Curtea nu poate reține o încălcare a independenței procurorilor, pentru că legislatorul a decis să dea prioritate ocrotirii unui interes public, cel al siguranței circulației rutiere și, implicit, a vieții și a sănătății altor persoane.

19. Cu privire la pretinsa neclaritate a termenului pentru care poate fi dispusă ridicarea provizorie a permisului de conducere, Curtea observă că autorul excepției invocă o posibilă interpretare echivocă: fie acest termen nu poate depăși perioada maximă a pedepsei privării de dreptul de a conduce prevăzut de partea generală a Codului penal, fie nu poate depăși perioada aceleiași pedepse prevăzute de partea specială a Codului.

20. Curtea constată că prevederile contestate au intrat în vigoare recent, *i.e.* pe 14 decembrie 2018, și nu s-a consolidat încă o practică judiciară cu privire la aplicarea lor. Astfel, având în vedere faptul că instanțele de judecată sunt suverane în materie de interpretare a legii, țin de competența acestora să interpreteze, să clarifice și să înlăture dubiile referitoare la aplicarea articolului 182 din Codul de procedură penală, inclusiv cu privire la termenul aplicării măsurii preventive în discuție. De altfel, în acest context, și Curtea Europeană a menționat că va exista întotdeauna un element de incertitudine cu privire la sensul unei noi dispoziții legale până când va fi interpretat și aplicat de instanțele naționale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Perinçek v. Elveția*, 15 octombrie 2015 [MC], §§ 135, 138; *Jobe v. Regatul Unit* (dec.), 14 iunie 2011; *Dmitriyevskiy v. Rusia*, 3 octombrie 2017, § 82). Faptul că acest caz este printre primele nu conduce, ca atare, la concluzia potrivit căreia interpretarea dreptului este imprevizibilă, de vreme ce trebuie să vină o zi în care o anumită normă juridică este aplicată pentru prima dată (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 67). Cu o interpretare rezonabilă, dispozițiile contestate ar putea fi clarificate.

21. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 182 din Codul de procedură penală este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 182 din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ridicată din oficiu de către dl judecător Leonid Turculeț, în dosarul nr. 19-5/2018, pendinte la Judecătoria Cahul, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 17 ianuarie 2019

DCC nr. 8

Dosarul nr. 11g/2019